

Senast reviderat av årsmötet
2016-03-19

Så här gör vi skillnad

– styrdokument för Nduguföreningens utvecklingssamarbete

Om Så här gör vi skillnad

Så här gör vi skillnad anger syfte, mål, värdegrund och arbetssätt för Nduguföreningens utvecklingsamarbete i Kizagaområdet, Tanzania och fungerar som ett styrdokument för styrelse, arbetsgrupper och enskilda funktionärer. Det fastställs av årsmötet och gäller tills vidare.

Nduguföreningens syfte

Nduguföreningens syfte är att tillsammans med invånare och lokala aktörer i byn Kizaga och omgivande byar i Tanzania, verka för att alla ska ha verkliga möjligheter till ett liv utan fattigdom. Arbetet bedrivs främst inom målområdena utbildning, miljövard, hälso- och sjukvård, vatten och sanitet, samt landsbygdsutveckling. Lokalbefolkningens behov och rättigheter står i centrum för föreningens insatser. Socioekonomiskt utsatta grupper prioriteras vid insatserna. Utvecklingsinsatsernas utformning och genomförande präglas av ömsesidighet mellan Nduguföreningen och lokala aktörer. Hållbarhet, jämställdhet, jämlikhet, deltagande och öppenhet ska genomsyra utvecklingsamarbetet. Nduguföreningen är politiskt och religiöst obunden.

Nduguföreningens definition av fattigdom

Fattigdom är, som vi ser det, en brist på makt, delaktighet och materiella tillgångar. Det innebär en brist på trygghet, självbestämmande och frihet i det egna vardagslivet. Fattigdom innebär även en stor sårbarhet inför det oväntade med små valmöjligheter i vardagslivet och inför framtiden. Fattigdom yttrar sig i att grundläggande behov, såsom hälsa och utbildning, samt sociala- och mänskliga rättigheter inte tillgodogörs. Fattigdomen är mångdimensionell och tar sig därför många olika uttryck och dimensioner. Nduguföreningens fem målområden uttrycker en avsikt att förbättra några av dessa dimensioner.

Övergripande mål för utvecklingsamarbetet

Här nedan fastställs övergripande målsättningar för vart och ett av Nduguföreningens fem målområden. Dessa målsättningar bryts ned i mätbara delmål i de årliga verksamhetsplanerna som fastställs av årsmötet och följs upp årligen. Denna resultatuppföljning är en del av Nduguföreningens ambition om öppenhet, men är också centralt för lärandet och utvecklandet av verksamheten.

Målområdena är definierade utifrån en nära dialog med lokala aktörer och invånare i Kizagaområdet. De bygger på vår analys av de fattigdomsrelaterade problem som människor upplever direkt eller indirekt.

Målen definieras också utifrån en ambition om att bidra till att tillgodose människors rättigheter, där särskild vikt läggs vid *rätten till utbildning, rätten till hälsa, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard, rätten till rent vatten och sanitet, samt rätten till naturresurser och en hållbar ekologisk miljö.*

Målområde 1: Utbildning

Alla barn i Tanzania ska gå grundskolan. I Kizaga-området gör fler och fler barn det men barn från en socio-ekonomiskt utsatt miljö saknar ofta möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Ibland beror det på att de inte har resurser att införskaffa nödvändigt skolmaterial, att de blir stigmatiserade i skolmiljön eller att de inte har möjlighet att göra läxor eftersom de förväntas arbeta eller hjälpa till med hushållssysslor på sin lediga tid.

För att ha möjlighet att påverka samhället man lever i måste man ha kunskap om det. Därför är det viktigt att öka människors möjlighet att ta del av samhällsutvecklingen genom tillgång till bibliotek, nyheter och möjlighet att samlas för dialog och diskussion.

1.1 Fler socio-ekonomiskt utsatta barn och unga påbörjar och fullföljer utbildning i primary och secondary school, av god kvalitet.

God kvalitet innebär till exempel tillgång till relevant skollitteratur, kvalificerade lärare och lämpliga pedagogiska metoder.

1.2 Ökad kunskapsnivå hos kvinnor, män, barn och unga om det samhälle de lever i, och därmed stärkta förutsättningar för deras deltagande och inflytande.

Genom ökad kunskap eller bildning stärks även förutsättningar för självbestämmande, försörjning och hälsa.

Målområde 2: Miljövård

Kizaga-området är drabbat av klimatförändringar som begränsat människors tillgång till mat, rent vatten och energi. Exempelvis är erosion ett påtagligt problem som uppstått på grund av radikal avskogning. Erosionen gör att den mest brukbara jorden försvinner och jordbruksproduktionen försämras därmed, vilket begränsar den lokala tillgången till mat.

2.1 Lokalsamhället, särskilt hushåll och småskaliga jordbrukare, ska verka för en ökad ekologisk hållbarhet.

En ekologiskt hållbar utveckling innebär att ekosystem och naturresurser nyttjas på ett rättvist och hållbart sätt så att tillgång till mat, rent vatten, och energi inte utarmas. Det innefattar även en beredskap att hantera pågående och kommande klimatförändringar på ett hållbart sätt.

Målområde 3: Hälso- och sjukvård

Hälsosituationen är för närvarande långt ifrån tillfredsställande, och har lyfts fram som särskilt prioriterad av lokalbefolkningen. De största hälsohoten utgörs av diarré, tyfus, malaria, tuberkulos, hiv/aids, trafikolyckor samt en sårbar mödra-, förlossnings- och spädbarnsvård. Kapaciteten för diagnostisering och behandling av infektionssjukdomar är begränsad och mödrahälsovården är bristfällig. Utökad förebyggande informations- och vaccinationsarbete är också viktigt för att förebygga spridning av sjukdomar genom exempelvis förbättrad hygien och andra förebyggande åtgärder.

3.1 Ökad tillgänglighet till allmän hälso- och sjukvård av god kvalitet

Med kvalitet avses exempelvis att sjukvårdspersonal har adekvat utbildning, alternativt kunskap och erfarenhet, att grundläggande medicinsk utrustning och läkemedel finns samt att sjukvårdsmiljö för patienter och personal håller en acceptabel hygien och standard. Begreppet tillgänglighet innefattar att sjukvården ska vara rättvist tillgänglig för alla medborgare med särskilt fokus på mödra- och barnavård.

3.2 Ökad kapacitet hos lokalbefolkning och hälso-sjukvård att förebygga vanligt förekommande sjukdomar

Ökad kapacitet innefattar både ökad medvetenhet genom kunskapsinhämtning om hur sjukdomar uppstår, sprids och kontrolleras liksom förmågan och förutsättningarna att tillämpa den inhämtade kunskapen.

Målområde 4: Vatten och sanitet

Den bristande tillgången till rent vatten är påtaglig under torrperioden. Människor får gå långt för att hitta vatten som ändå inte är tillräckligt rent. Det är framförallt kvinnor och ibland även barn som ansvarar för vattenhämtning, vilket i sin tur gör det till ett jämställdhetsproblem och kan hindra barnens skolgång. Begränsad tillgång till vatten kan även innebära en stor kostnad för hushållen. De flesta har tillgång till någon form av sanitär utrustning, men hanteringen av avfallet är ofta bristfällig liksom hygienkunskap vilket gör det till ett grundläggande hälsoproblem.

4.1 Förbättrad tillgång till rent vatten och godtagbar sanitet i framförallt hushåll, skola och vårdinstitutioner.

Detta innebär att arbeta för ökad tillgänglighet till vatten av god kvalitet, samt sprida medvetenhet om god vattenhantering och hygien. Med godtagbar sanitet avses framförallt tillgång till hälsosäkra latriner.

Målområde 5: Landsbygdsutveckling

Majoriteten av världens fattiga bor på landsbygden, så även i Tanzania. Människor på landsbygden är särskilt utsatta vid torrperioder och för följderna av klimatförändringar, samtidigt som de saknar resurser och möjligheter att spara och låna för att kunna investera i exempelvis ett hållbart jordbruk som gör dem mindre sårbara på sikt. Investeringar i ett småskaligt företagande och jordbruk är därför ett av de mest effektiva sätten att minska deras fattigdom och sårbarhet.

5.1 Förbättrade förutsättningar för en hållbar hushållsekonomi, med särskilt fokus på utvecklandet av småskaligt företagande och jordbruk.

En hållbar hushållsekonomi är stabil, klarar tillfälliga nedgångar och möjliggör långsiktiga investeringar. Förbättrade förutsättningar innefattas av tillgång till kunskap, långsiktig strategi, investeringskapital och andra resurser såsom nätverk och marknad.

Vägledande värderingar och arbetssätt för att uppnå Nduguföreningens syfte och mål

Nduguföreningen uppnår syftet och målen genom att arbeta utifrån följande värdegrund som ska genomsyra Nduguföreningens verksamhet. Om det uppstår konflikter mellan olika värden tar styrelsen i dialog med referensgruppen ställning till vad som ska prioriteras i det aktuella fallet. Det finns ingen på förhand given inbördes hierarki mellan värdena.

Värdegrund

Alla människors lika värde

Alla människor är moraliskt och värdemässigt jämlika, oavsett kön, etnicitet, kulturell eller religiös tillhörighet, nationalitet, funktionalitet, ålder och sexuell identitet. Detta är en central utgångspunkt för allt arbete, som aldrig får kompromissas. Det är också grunden som de mänskliga rättigheterna vilar på och därmed vägleder ett rättighetsbaserat arbete genom principen om icke-diskriminering.

Deltagande, öppenhet och ömsesidighet i arbetet

Arbetet präglas av deltagande, öppenhet och ömsesidighet mellan Nduguföreningen och lokala aktörer, såväl vid utformningen som i genomförandet. Den grundläggande utgångspunkten för vårt arbete i Kizagaområdet är att det sker tillsammans och i samarbete med lokalbefolkning, lokala myndigheter och andra aktörer i området. I samarbetet bidrar vi med olika typer av resurser, kunskaper och erfarenheter. Gemensamt bildar dessa resurser och kunskaper ett starkt redskap för att bekämpa fattigdomen i Kizagaområdet.

Individen i centrum med samhällsförändringar som medel

Nduguföreningens arbete strävar efter att bidra till förbättringar för de individer som lever i fattigdom. Det är alltid en förändring för individerna i samhället som är motivet för en utvecklingsinsats inom Nduguföreningen. Men människor lever inte sina liv enskilt – vi lever i ständigt och ofrånkomligt beroende av varandra. Därför bedrivs Nduguföreningens utvecklingsarbete tillsammans och i samarbete med lokala aktörer på olika nivåer. Ibland riktar sig en insats direkt till individer (t.ex. mikrokrediter för småföretagande), ibland till en grupp (t.ex. kvinnogruppen i Kizaga) och ibland till lokalsamhället och dess institutioner (t.ex. bidrag till sjukstugeprojektet som drivs av byn och distriktet i området). Med andra ord sker arbetet både på individnivå och på strukturell nivå för att även förändra en del av de lokala strukturer som ligger till grund för fattigdomen för att på så sätt nå en hållbar förändring för fler individer på sikt. Med strukturer avses även maktstrukturer såsom de ojämlika förhållanden som ofta råder mellan män och kvinnor.

Människors initiativförmåga, egenmakt och framtidstro – en viktig förändringskraft

Ytterst vill Nduguföreningen tillsammans med lokala aktörer arbeta för att var och en får verkliga möjligheter till ett liv utan fattigdom. Genom att tillsammans arbeta för förbättrade livsmöjligheter och ökat självbestämmande för lokalbefolkningen uppmuntras initiativförmåga och en framtidstro förstärks. Med en tro på sig själva och framtiden kommer ofta människors kraft för förändring bättre fram.

Fattigdomens olika dimensioner och dess orsaker i fokus

Nduguföreningen arbetar utifrån uppfattningen att de olika dimensionerna av fattigdom samverkar. Brist på grundläggande hälso- och sjukvård ger sämre hälsa, vilket ger lägre inkomster, som omöjliggör skolutbildning för barnen. Och omvänt: bättre utbildning ger bättre hälsa, ökad jämlikhet, större inflytande och bättre försörjningsmöjligheter, vilket ger högre inkomster, som ger ökad tillgång till hälso- och sjukvård, som ger bättre hälsa. Vi tror att fattigdomen bekämpas mest effektivt genom att beakta sambanden mellan dimensionerna, och att insatser görs inom flera områden samtidigt.

Ibland kan man skilja mellan fattigdomens orsaker och dess symptom. Fattigdom är ofta kopplad till bristande ekonomisk utveckling och strukturella problem som skapar orättvis fördelning av resurser. Nduguföreningens utgångspunkt är att i första hand bekämpa fattigdomens orsaker för att nå en hållbar förändring. Vid vissa tillfällen är det nödvändigt att också bemöta symptom för att rädda liv och lindra omedelbart lidande.

Arbetsätt

Nduguföreningen hanterar och anpassar sig till uppkomna situationer och utformar insatser utifrån verkligheten och uppsatta mål. Detta kräver *flexibilitet* i såväl tanke som handling. För att uppnå *biståndseffektivitet* kräver det också ingående planering och genomtänkta arbetsätt. Alla våra insatser skall vara ekonomiskt underbyggda och en utfasning på lång sikt beaktas. Nedan följer ett antal aspekter som beskriver det arbetsätt vi eftersträvar och som bygger på den värdegrund som föreningen vilar på.

Eftersträvar deltagande och ömsesidighet i utformning och genomförande

Nduguföreningen och lokala aktörer planerar, utformar och genomför samt utvärderar insatserna i en anda av ömsesidighet. Ömsesidigheten innebär att det ska vara ett samspel och att närmast berörda parter har rätt att delta och bidra i arbetet. Alla centrala avgöranden sker efter en ömsesidig dialog mellan Nduguföreningen och lokala aktörer, bl.a. genom den lokala referensgruppen. Ömsesidigheten innefattar att olika parter perspektiv tillmäts olika betydelse beroende på frågan. Om det exempelvis gäller rättighets- och behovsanalys eller insatsen från lokalbefolkningen väger lokala aktörers uppfattning tyngre medan Nduguföreningen har ett visst företräde när det gäller sådana frågor som hur utbetalt bistånd ska redovisas eller hur långvarig insatsen kan vara. Samarbetet och dialogen mellan Nduguföreningen och lokala aktörer ska alltid präglas av en ömsesidig respekt.

Den lokala delaktigheten är inte bara av stort värde vid utformningen och utvärderingen, utan också vid själva *förverkligandet* av varje enskild insats. En viktig poäng finns i att göra många delaktiga hellre än bara ett fåtal individer. I mer komplexa projekt finns det ett värde i att flera olika nivåer medverkar på något sätt. Utgångspunkten är att så många som möjligt i proportion till dem som berörs av insatsen ska vara delaktiga.

Utövar och främjar öppenhet och ansvarsutkrävande

Staten och dess institutioner har ansvar för att tillgodose kvinnors och mäns medborgliga och politiska liksom ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Starka demokratiska

institutioner som utövar öppenhet och ansvarsutkrävande är centrala för att fattiga ska kunna förbättra sina livsförhållanden. Detta är en grundpelare i ett rättighetsbaserat arbete.

För Nduguföreningens lokala arbete innebär det att vi när det är möjligt strävar efter att påverka lokala institutioner så att de möjliggör för lokalbefolkningen att kunna utkräva dess ansvar mot medborgarna. Det innebär också att vi tillåter och ibland uppmuntrar lokalbefolkningen till att utkräva ansvar och få insyn i olika lokala beslut och processer som berör samhällsutvecklingen. Att främja dialog mellan de lokala institutionerna och lokalbefolkningen är kärnan i ett sådant arbete.

Principen om öppenhet och ansvarsutkrävande tillämpas också inom Nduguföreningens arbete. Medlemmar och lokalbefolkningen ska ha möjlighet till insyn i och kunna påverka Nduguföreningens arbete. Detta kan ske genom att Nduguföreningens representanter har en dialog och öppenhet i mötet med andra. Referensgruppen utgör en lokal formell mekanism som främjar just detta.

Säkerställer hållbarhet

När insatserna utformas och genomförs i samarbete sprids makten. Genom att flera aktörer bidrar sprids ett stort mått av ansvarstagande och ägarskap fördelas lokalt, vilket ökar insatsens hållbarhet. Hållbar utveckling innebär en utveckling mot ett *ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle*. Grundtanken är att det liv vi lever idag ska täcka våra behov men det får inte äventyra framtida generationers möjligheter till lika livsförutsättningar. Socialt hållbar utveckling betyder att alla har jämlika möjligheter till välmående, beslutsfattande och grundläggande rättigheter. Ekonomiskt hållbar utveckling inbegriper jämlik ekonomisk tillväxt utan att göra slut på alla resurser. Ekologiskt hållbar utveckling innebär att det sätt vi lever idag och imorgon anpassar sig till naturens bärkraft.

Nduguföreningen strävar efter jämlik och jämställd tillgång till bistånd. Det inkluderar även inflytande över beslut och medverkande vid insatsernas genomförande. Jämställdhet leder bland annat till att kunskap och resurser bättre tas tillvara som ett medel i kampen mot fattigdom. Vid varje insats av Nduguföreningen som har målet att förbättra hushållsekonomi, exempelvis genom förbättrad jordbruksproduktivitet, ska hänsyn tas till jämlikhet och jämställdhet vid utformning och genomförande. Det ska vara på ett sätt som säkrar dess hållbarhet på sikt snarare än att utgöra en kortsiktig lösning. Nduguföreningens insatser ska inte förorsaka miljöproblem men bidra till att ekosystem och naturresurser nyttjas på ett hållbart sätt så att inte tillgång till mat, rent vatten, energi eller klimat påverkas negativt.

Främjar jämställdhet och jämlikhet för utsatta grupper

De maktförhållanden som råder mellan könen, bidrar till att flickor och kvinnor får mindre möjligheter till utbildning, hälsa och inkomst. Det är därför viktigt att ha en förståelse för de maktstrukturer som råder mellan män och kvinnor för att kunna beakta dessa vid utformningen av varje insats med hjälp av ett jämställdhetsperspektiv. Nduguföreningens ambition är att insatserna ska jämna ut eller på någon nivå förbättra de ojämna maktförhållanden och levnadsvillkor som råder mellan könen. Som minimum ska våra insatser aldrig förstärka dem.

Det är inte bara mellan män och kvinnor det råder ojämlikhet, utan även mellan andra grupper. Därför ska Nduguföreningen också utforma insatserna på ett sådant sätt att det beaktar den utsatta grupper baserat på etnicitet/folkgrupp, kultur, religion, ålder, sexualitet och

funktionalitet. Insatserna utformas baserade på en *princip om inkludering* – det vill säga på ett sådant sätt att utsatta grupper inte diskrimineras, utan istället inkluderas på lika villkor. Detta kan ofta innebära extra åtgärder i ett försök att utjämna ojämlikheter som begränsar dessa gruppers delaktighet.

Beaktar barns situation och perspektiv särskilt

Barn är särskilt utsatta och sårbara i fattigdom. Barnkonventionen uppmanar till att alltid beakta vad som är bäst för det enskilda barnet, vid varje insats som berör barn på något sätt. Det är då viktigt att ta reda på vad barn själva upplever och önskar. Barnets bästa och barns rätt till inflytande är två av grundprinciperna som genomsyrar hela Barnkonventionen. För Nduguföreningen innebär de en ambition om att verksamheten ska utgå från ett *barnrättsperspektiv*. Det innebär att vi inom varje målområde och insats utformar den för att säkra att barns rättigheter inte påverkas negativt, samt försöker skydda och stärka barns rättigheter särskilt.

Politisk och religiöst obundna

Vid insamling av biståndsmedel i Sverige innebär obundenheten att innehållet eller inriktningen på verksamheten inte får påverkas av samarbete med politiska eller religiösa aktörer. Vid samarbete med lokala myndigheter och politiska organ i Kizagaområdet ges den politiska majoriteten förtroende som samarbetspart. Det är en konsekvens av lokala politiska processer och inte ett uttryck för en särbehandling från Nduguföreningens sida. Obundenheten innebär dock inte att vi avstår från samarbete med eller bidrag från politiska eller religiösa aktörer, så länge dessa inte påverkar innehållet eller inriktningen på vår verksamhet.